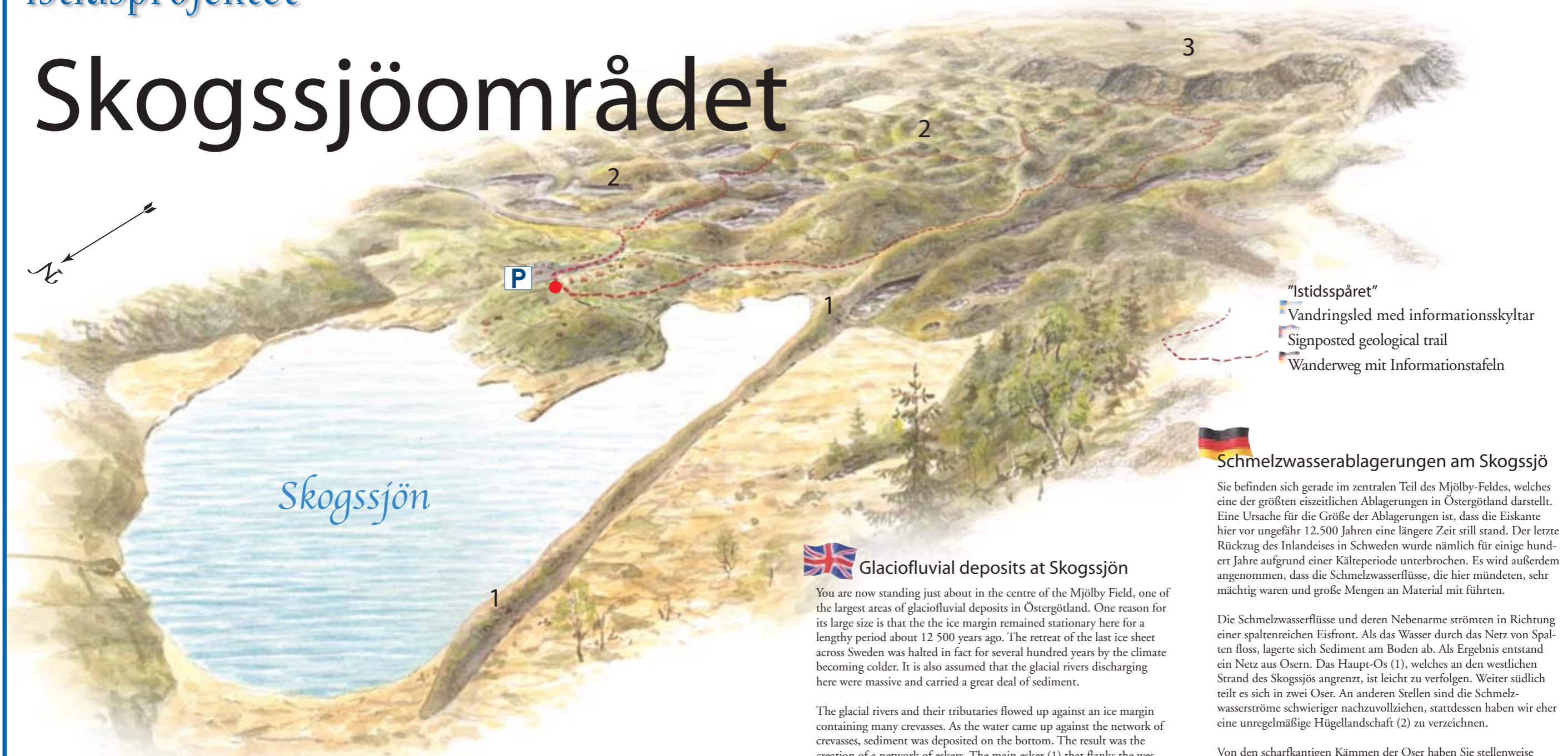

Skogssjöområdet

"Istidsspåret"

- Vandringsled med informationsskyltar
- Signposted geological trail
- Wanderweg mit Informationstafeln

Schmelzwasserablagerungen am Skogssjö

Sie befinden sich gerade im zentralen Teil des Mjölby-Feldes, welches eine der größten eiszeitlichen Ablagerungen in Östergötland darstellt. Eine Ursache für die Größe der Ablagerungen ist, dass die Eiskante hier vor ungefähr 12.500 Jahren eine längere Zeit still stand. Der letzte Rückzug des Inlandeises in Schweden wurde nämlich für einige hundert Jahre aufgrund einer Kälteperiode unterbrochen. Es wird außerdem angenommen, dass die Schmelzwasserflüsse, die hier mündeten, sehr mächtig waren und große Mengen an Material mitführten.

Die Schmelzwasserflüsse und deren Nebenarme strömten in Richtung einer spaltenreichen Eisfront. Als das Wasser durch das Netz von Spalten floss, lagerte sich Sediment am Boden ab. Als Ergebnis entstand ein Netz aus Osern. Das Haupt-Os (1), welches an den westlichen Strand des Skogssjös angrenzt, ist leicht zu verfolgen. Weiter südlich teilt es sich in zwei Oser. An anderen Stellen sind die Schmelzwasserströme schwieriger nachzuvollziehen, stattdessen haben wir eher eine unregelmäßige Hügellandschaft (2) zu verzeichnen.

Von den scharfkantigen Kämmen der Oser haben Sie stellenweise herrliche Ausblicke hinunter auf die Senken. Die Senken in diesem Gebiet sind eine Art Abdruck des Eises zwischen den sedimenthaltigen Spalten. Sie entstanden ursprünglich durch mächtige Eisblöcke (Toteis), die vom Inlandeis abbrachen. Das Toteis schmolz nach und nach, und an dessen Stelle blieben Toteislöcher von unterschiedlicher Tiefe und Größe übrig. Der Skogssjö liegt am Grund des größten Toteislöcher der Umgebung.

Wenn Sie dem Haupt-Os und dessen südlichen Verzweigungen folgen, werden Sie zu einem steilen Abhang kommen, der sich vor Ihnen erhebt. Das ist das Kungshöga Plateau (3), eine mächtige Schmelzwasserablagerung mit einer nahezu glatten Oberfläche. Diese Formation ist ein Delta, das entstand, als der Fluss in einen sehr großen See mündete, den sogenannten Baltischen Eisee. Die flache Oberfläche des Deltas entspricht dem höchsten Stand, bis zu dem das Wasser reichte, und wird deshalb die höchste Küstenlinie genannt, die heute zwischen 135-138 m über dem Meeresspiegel liegt. Der steile Nordhang ist ein sogenannter Eiskontakttrand, der seine Form durch die Eiskante erhielt, die die Ablagerungen abstützte.

Glaciofluvial deposits at Skogssjön

You are now standing just about in the centre of the Mjölby Field, one of the largest areas of glaciofluvial deposits in Östergötland. One reason for its large size is that the ice margin remained stationary here for a lengthy period about 12 500 years ago. The retreat of the last ice sheet across Sweden was halted in fact for several hundred years by the climate becoming colder. It is also assumed that the glacial rivers discharging here were massive and carried a great deal of sediment.

The glacial rivers and their tributaries flowed up against an ice margin containing many crevasses. As the water came up against the network of crevasses, sediment was deposited on the bottom. The result was the creation of a network of eskers. The main esker (1) that flanks the western shore of Skogssjön is easy to follow. Further south it divides into at least two eskers. In other parts the meltwater channels are less discernible and instead we have a more irregularly ridged undulating landscape (2).

From the sharp crest of the eskers you will have breathtaking views down to the kettles. The kettles covering the area represent an imprint left by the ice between the sediment-filled crevasses. They were created initially by huge icebergs, stagnant ice, that broke free from the ice sheet. The stagnant ice gradually melted leaving in its place kettles varying in depth and extent. Skogssjön lies in the bottom of the largest kettle in the area.

If you follow the main esker and its forked branches southwards you will come to a steep slope rising in front of you. This is the Kungshöga Plateau (3), a huge glaciofluvial deposit with an almost flat upper surface. The formation is a delta created when the glacial river discharged into a very large lake called the Baltic Ice Lake. The plain upper surface of the delta represents the maximum height reached by the water and today lies 135-138 meters above mean sea level. In geological terms the precipitous north slope of the delta is an ice contact slope.

Isälvsavlagringarna vid Skogssjön

Du befinner dig nu ungefär mitt i Mjölbyfältet, en av Östergötlands största isälvsavlagringar. En orsak till storleken är att iskanten låg stilla här en längre tid för ungefär 12 500 år sedan. Den senaste inlandsisens reträtt över Sverige avstannade nämligen under några hundra år, på grund av ett kallare klimat. En annan förutsättning är att de isälvar som mynnade här var väldigt stora och att de förde med sig mycket material.

Isälvarna och deras biflöden strömmade mot en mycket sprickrik isfront. När vattnet flöt genom nätverket av sprickor avlagrades sediment på botten. Resultatet blev ett nät av åsar. Huvudåsen (1) som stryker Skogssjöns västra strand är lätt att följa. Längre söderut delar den sig i två åsar. I andra delar är smältvattenströmmarna svårare att följa och vi har i stället ett mer oregelbundet åsbacklandskap (2).

Från åsarnas skarpa krön har du ställvis hisnande vyer ner mot sänkorna. Områdets sänkor är en sorts avtryck av isen mellan de sedimentfyllda sprickorna. Sänkorna har ursprungligen utgjorts av väldiga isblock, dödis, som bröts loss från inlandsisen. Dödisen smälte så småningom och kvar blev i stället dödisgropar av varierande djup och storlek. Skogssjön ligger på botten av den största dödisgropen i området.

Följer du huvudåsen och dess förgreningar söderut kommer en brant sluttning att torna upp sig framför dig. Det är Kungshögaplatån (3), en mäktig isälvsavlagring med en närmast plan ovsida. Formationen är ett delta som har byggts upp där älven mynnade i en mycket stor sjö, som kallas Baltiska issjön. Deltats plana ovsida utgör den högsta nivå till vilken vattnet nådde och kallas därför högsta kustlinjen, idag belägen 135-138 meter över havet. Deltats branta nordsluttning är en så kallad iskontaktbrant. Den har formats genom att avlagringen stöttades upp av iskanten.

